ASOS JOURNAL

The Journal of Academic Social Science

Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi, Yıl: 9, Sayı: 119, Ağustos 2021, s. 258-267

ISSN: 2148-2489 Doi Number: <http://dx.doi.org/10.29228/ASOS.52148>

Yayın Geliş Tarihi / Article Arrival Date
25.07.2021

Yayımlanma Tarihi / The Publication Date
29.08.2021

Öğr. Gör. Dr. Ramazan ŞİMŞEK

Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi, TÖMER

ramazansimsek@nevsehir.edu.tr

Orcid:0000-0002-8295-8903

YABANCI DİL OLARAK TÜRKÇE ÖĞRETİMİ MATERYALLERİNDEKİ GÖRSELLER ÜZERİNE BİR İNCELEME

Öz

Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi alanı, uluslararası standartları yakalama anlamında son yıllarda önemli dönüşümler geçirmektedir. Materyal tasarımı, nitelikli içerikler ve etkinlikler, öğretim programı, görsel tercihi de bu dönüşümün alt başlıklarından biridir. Görseller bilişsel açıdan da fiziksel açıdan da öğretim sürecinin önemli aktörlerinden biridir. Görseller aracılığı ile öğrenilen bilgilerin kalıcılığı, kullanımı, verimi artmaktadır. Materyallerde kullanılan görsellerin nitelikleri sürecin tüm etmenlerini etkilemektedir. Doğal olarak materyallerde kullanılan görsellerin mahiyetleri, kullanışlılığı önemli bir araştırma konusudur. Nitel araştırma yönteminin benimsendiği bu çalışmada yabancı dil olarak Türkçe öğretimi sürecinde yurt içinde TÖMER kurumlarınca; yurtdışında ise Maarif Vakfı tarafından kullanılan Türkçeye Yolculuk yabancı dil olarak Türkçe öğretimi setinde yer alan görsellerin kullanım sıklıkları ve işlevleri Levin'in sınıflandırmasına göre (1981) incelenmiştir. Araştırmanın verilerini oluşturan görseller, doküman incelemesi ile toplanmış; görsellerin işlevleri içerik analiziyle tespit edilmiştir. Görseller işlevleri bakımından temsili, dekoratif, açıklayıcı/yorumlayıcı, dönüşümsel, organizasyonel olmak üzere 5 başlığa kategorize edilmiştir. Elde edilen verilerden hareketle materyaller bünyesinde temsili işleve sahip görseller baskın şekilde öne çıkarken ardından dekoratif işleve sahip görsellerin geldiği saptanmıştır. Açıklayıcı/yorumlayıcı, dönüşümsel ve organizasyonel işleve sahip görsellerin materyallerde neredeyse hiç kullanılmadığı

saptanmıştır. Bilişsel süreçler açısından hedef kitlenin öğrenme sürecini olumlu etkileyen, hatırlama sürecini kısaltan, bilginin kalıcılığını artıran dönüşümsel ve organizasyonel işleve sahip görsellerin kullanılmaması ya da çok az kullanılması materyal verimliliği açısından olumsuz bir durum olarak değerlendirilmiştir.

Anahtar kelimeler: Görsel, İşlev, Ders kitabı, Yabancı dil olarak Türkçe, Kategori.

A REVIEW ON VISUALS IN TEACHING TURKISH AS A FOREIGN LANGUAGE MATERIALS

Abstract

The field of teaching Turkish as a foreign language has undergone significant transformations in recent years in terms of catching up with international standards. Material design, qualified content and activities, curriculum, and visual preference are also subtitles of this transformation. Visuals are one of the important actors of the teaching process both in terms of cognitive and physical aspects. The permanence, use and efficiency of the information learned through visuals increase. In the visuals used in the materials, these qualities affect all the factors of the process. Naturally, the nature and usefulness of the images used in the materials is an important research topic. In this study, in which the qualitative research method was adopted, in the process of teaching Turkish as a foreign language, by TÖMER institutions in Turkey; The frequencies and functions of the visuals included in the Journey to Turkish teaching set for teaching Turkish as a foreign language, which is used by the Maarif Foundation abroad, were examined according to Levin's classification (1981). The visuals constituting the data of the research were collected by document analysis; analyzed by content analysis in terms of functions. Images are categorized in terms of their functions under 5 titles as decorative, representational, organizational, interpretational, and transformational. Based on the data obtained, it was determined that while the visuals with a representational, function in the materials were dominant, visuals with a decorative function followed. It has been de-termined that visuals with interpretational, transformative and organizational functions are almost never used in the materials. In terms of cognitive processes, not using or using very little visuals with transformative and organizational functions that positively affect the learning process of the target audience, shorten the recall process, and increase the permanence of information is considered as a negative situation in terms of material efficiency.

Keywords: Visual, Function, Textbook, Turkish as a Foreign Language, Category

GİRİŞ

Ders kitapları örgün veya yaygın eğitimin temel enstrümanı konumundadır. Öğretmenlerin müfredat açısından izleyecekleri program, konu hiyerarşisi, amaç ve kazanımların şekillendirilmesi ders kitapları aracılığıyla yürütülmektedir. Özellikle yabancı dil eğitiminde dil kursları ve eğitim kurumlarındaki derslerde kitabın işlevi öğrenci açısından da öğretici açısından da artmaktadır. Yabancı dil eğitiminde kelime öğretimi, temel kalıp ifadelerin öğretimi, diyalogların kavratılması sürecinde ders kitabı ve görseller eşgüdümlü olarak

yapılandırılmaktadır. Bu yönü ile görseller yabancı dil eğitimi ve ana dili eğitimi açısından öğrenme niteliğini etkilemektedir. Olshansky (2008), görsellerin tüm insanlara sezgisel olarak anlayabildiği bir dil sunduğunu dolayısıyla bunun evrensel bir dil olduğunu; L1 ve L2 konuşuşlarına benzer anlamlandırma imkânları sunduğunu ifade etmiştir. Görseller öğretim materyalleri içinde çağrışımdan öte fonksiyonlar taşımalıdır. İlgili konu ya da metnin ana mesajı, hedef kitlede oluşturulmak istenen intibâ görseller bünyesinde yer aldığı takdirde kültürel ve akademik kazanımlar hedefine ulaşacaktır.

Tarihsel süreç içinde görsellerin kullanımı köklü bir geçmişe sahiptir. Tarih öncesi dönemlerde toplumsal olayların neredeyse tamamı mağara duvarlarına işlenen görseller aracılığı ile yeni nesillere aktarılmıştır. Günümüzde ise okul öncesi dönemden başlayarak eğitimin her aşamasında materyallerde görsellerden faydalanılmaktadır. Toprak (2011) kitapların içerdikleri bilgi ve görsel öğelerle öğrenenlerin ilgisini çekmede ve öğretilecek konulara yöneltilmede, bilgiye bizzat öğrencilerin ulaşmalarına ortam hazırlama ve yönlendirmeleriyle öğretimi bireyselleştirme gibi önemli işlevleri olduğunu ifade etmektedir. Carney ve Levin (2002), geçmişten günümüze hikâye anlatıcılarının görsellerden tamamlayıcı öge olarak faydalandığını ve görsellerin materyallerde vazgeçilmez hale geldiğini belirtmiştir. Bu yönü ile görseller sadece kavramların sembolü, göstereni olmaktan ziyade bilişsel süreçlerde de tamamlayıcı pozisyonundadır. Salt metinler aracılığı ile öğretim sürecinin sürdürülebilirliği kısıtlanırken monotonlaşan öğretim ortamı öğrenme verimliliğini de doğal olarak aşağıya çekecektir. Çünkü görsel olmadan bir girdi, metin anlamlı olsa da görseller girdilerin anlamlandırılmasını, hatırlanmasını kalıcılığını etkileyecektir (Molitor, Ballstaedt ve Mandl, 1989:16). Bu teze benzer olarak Laitinen'in (2014) yaptığı çalışmaya göre görsellerden faydalanarak yapılandırılan öğretim süreçlerinde girdiler daha kolay hatırlanıp kullanılabilir. 260

Ders materyallerindeki görseller sadece resimler ve fotoğraflardan ibaret değildir. Karikatür, grafik, şema ve tablolar da metni, mesajı tamamladığı için görsel kavramının içinde yer alır. Levin ve Mayer (1993) görseller aracılığı ile metnin mesajı somutlaştırıldığını, tutarlı ve uyumlu hale getirildiğini ifade etmiştir. Ancak bu süreçte görselin kalitesi, dizaynı, konumu, içerikle uyumu gibi faktörler verimliliği etkilemektedir. İşcan ve Kanca (2021) kitaplarda; öğrencinin metni daha rahat anlayabilmesi, okuyabilmesi, öğrenirken sıkılmaması ve öğrencinin görsel zekâsına hitap ettiği için bolca görsel öge kullanılması gerektiğini; yeni bir kelime, eşya, adres, renk, sayı, mekân, kişi veya kültür öğretirken görsel öge yardımıyla söylenenleri veya yazılanları somutlaştırarak öğrencilerin hedeflenen kazanımı daha çabuk ve rahat kazanmasının görsellerle yakından ilişkili olduğunu ifade etmiştir.

Görsellerin öğretim sürecindeki rolü, bilginin hatırlanmasına etkisi gibi hususlarla birlikte takdir edileceği üzere görseller tür ve içeriğine göre farklı kategorilere ayrılmaktadır. Yabancı dil eğitimi sürecinde temel düzeyde kelime öğretiminde kullanılan görsellerle ileri düzeyde tüketim kültürünü eleştiren bir metin için kullanılacak görseller doğal olarak birbirinden farklı olacaktır. Bu iki durumdan ilki için basit görsellerden faydalanılırken ikinci durumda çeşitli istatistikler, grafikler, tüketim eğilimi gibi veri ve görselin birleştiği içerikler tercih edilecektir. Bu fonksiyonlar etrafında Levin (1981) tarafından görseller 5 kategoriye ayrılmıştır: dekoratif, temsili, organizasyonel, açıklayıcı/yorumlayıcı, dönüştürücü.

Dekoratif görsel, sadece sayfayı süsleyen, metin içeriğiyle çok az ilişkisi olan veya hiç ilişkisi olmayan görsel türüdür. Temsili görseller, metin içeriğinin bir kısmını veya tamamını yansıtır ve en yaygın kullanılan görsel türüdür. Organizasyonel görseller,

metin içeriği için yararlı bir yapısal çerçeve sağlayıp içeriği kavratmak için grafik, harita vb. şekilleri içerir. Açıklayıcı/yorumlayıcı görseller, zor metinlerin anlaşılmasına, kitaplarda var olan soyut kavramların daha iyi kavranmasına yardımcı olan görsellerdir. Temsil edici, organizasyonel ve yorumlayıcı görseller, görsel-metin ilişkileri genel olarak orta düzeyde olan hedef kitlenin görsel-metin ilişkilendirme becerisini geliştirmek için kullanılan içeriklerdir. Dönüştürücü görseller, bir okuyucunun metin bilgilerini hatırlamasını geliştirmek, çok üst düzey kazanımlar elde etmek için tasarlanmış sistematik anımsatıcı (hafıza geliştirici) bileşenleri içerir. (1981:7)

Bu araştırmada da Asya, Afrika ve Avrasya coğrafyasında Türkiye Maarif Vakfı bünyesinde yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde kullanılan Kesit yayınları Türkçeye Yolculuk B1 ve B2 düzeyi ders kitaplarında yer alan görseller incelenecektir.

Problem Durumu

1. Türkçeye Yolculuk B1 ve B2 düzeyi ders kitaplarında görsellerin kullanım sıklığı nedir?
2. Türkçeye Yolculuk B1 ve B2 düzeyi ders kitaplarında kullanılan görseller işlevsel açıdan kategorik dağılımı hangi düzededir?
3. Türkçeye Yolculuk B1 ve B2 düzeyi ders kitaplarındaki görseller kategorik olarak hangi alanda yoğunlaşmıştır?

YÖNTEM

Bu araştırma yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde kullanılan Türkçeye Yolculuk B1 ve B2 düzeyi ders kitaplarındaki görsellerin sıklıkları ve işlevlerini incelemeyi amaçlamaktadır. Bu amaçla, incelenen ders kitaplarında kullanılan görsellerin yorumlanmasına olanak sağladığından nitel araştırma tasarımı benimsenmiştir. Seçilen ders kitaplarında yer alan görsellerin incelenmesinde içerik analizi tekniği kullanılmıştır. İçerik analizi yöntemi nitel araştırma yöntemleri arasında en sık kullanılanlardan biridir (Hsieh & Shannon, 2005). İçerik analizinde, önceden belirlenmiş kriterlere göre belirli sayıda yazılı, görsel veya işitsel materyal incelenir (Krippendorff, 2004) ve belirli kodlama kurallarına göre bu materyaller o kategoriler ile özetlenebilir (Stemler, 2001: 137).

Verilerin Analizi

Analiz sürecinde görseller işlevlerine göre kategorilendirilmiştir. Bu kapsamda dekoratif, temsili, organizasyonel, açıklayıcı/yorumlayıcı, dönüştürücü olmak üzere beş görsel işlevi içeren Levin'in (1981) gözden geçirilmiş tipolojisi tercih edilmiştir. Çalışmanın veri setinde yer alan ders kitaplarındaki görseller aşağıda örneklendiği gibi işlevlerine göre kategorilendirilmiştir. Levin'in görsel tipolojisinin kullanılma nedeni, görselleri kategorize etmenin nispeten kolay olması ve aynı zamanda literatürde ders kitaplarındaki illüstrasyonları araştırmak için en yaygın araçlardan biri olmasıdır.

Senliğin başlama saatinden önce salona gelen çocuklar için Türkçe ve Boşnakça şarkılar söylendi, çocuk halk oyunları ekibi oyunlar sergiledi. Senlikte çocuklar iki saat boyunca şarkılar söylediler, eğlendiler, güldüler ve oyunlar oynadılar. Senliğe katılan çocuklara birçok hediyeler verildi.

Dekoratif Görsel

HABERLER NE KADAR İZLENİYOR?

Temsilî Görsel

5. a. Aşağıdaki karikatürleri inceleyelim, okuyalım.

Açıklayıcı/ Yorumlayıcı Görsel

BULGULAR VE YORUM

Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde kullanılan Türkçeye Yolculuk B1 ve B2 düzeyi ders kitaplarındaki görsellerin sıklıklarına ve işlevleri açısından kategorik durumlarına yönelik bulgular aşağıda gösterilmiştir.

Tablo 1

Türkçeye Yolculuk B1 Düzeyi Ders Kitabında Görsellerin Dağılımı

İşlev	f	%
Dekoratif	71	17,14
Temsilî	270	65,21
Organizasyonel	30	7,2
Açıklayıcı/Yorumlayıcı	33	8
Dönüştürücü	10	2,41
Toplam	414	100

Tablo 1’de görüldüğü üzere Türkçeye Yolculuk B1 düzeyi ders kitabında görsellerin dağılımı verilmiştir. Ders materyali bünyesinde toplamda 414 görselin kullanıldığı saptanmıştır. Görseller işlevsel açıdan kategorize edildiğinde 270 görsel ve %65,21 oranı ile *temsili* görsellerin baskın şekilde öne çıktığı tespit edilmiştir. *Dekoratif* işleve sahip görsel sayısı 71 olup bu görsellerin tüm görseller içindeki oranı ise %17,14 olarak tespit edilmiştir. *Açıklayıcı/yorumlayıcı* işleve sahip görsel sayısı 33 olup *açıklayıcı/yorumlayıcı* işleve sahip görsellerin tüm görseller içindeki oranı ise %8’dir. *Organizasyonel* işleve sahip görsel sayısı 30 olup bu işleve sahip olan görsellerin tüm görseller içindeki oranı ise %7,2’dir. *Dönüştürücü* işleve sahip görsellerin ders materyalinde en az kullanılan görsel türü olarak saptanmıştır. Bu çerçevede materyal bünyesinde *dönüştürücü* işleve sahip görsel sayısı 10 olup dönüştürücü işleve sahip görsellerin tüm görseller içindeki oranı ise %2,41’dir.

Tablo 2

Türkçeye Yolculuk B2 Düzeyi Ders Kitabında Görsellerin Dağılımı

İşlev	f	%
Dekoratif	66	25,9
Temsilî	148	58,45
Organizasyonel	21	8,2
Açıklayıcı/Yorumlayıcı	12	4,7
Dönüştürücü	7	2,75
Toplam	254	100

Türkçeye Yolculuk B2 düzeyi ders kitabında görsellerin dağılımı Tablo 2’de gösterilmiştir. Ders materyali bünyesinde toplamda 254 görselin kullanıldığı saptanmıştır. Görseller işlevsel açıdan kategorize edildiğinde 148 görsel ve %58,45 oranı ile *temsili* görsellerin baskın şekilde öne çıktığı tespit edilmiştir. *Dekoratif* işleve sahip görsel sayısı 66 olup *dekoratif* işleve sahip görsellerin tüm görseller içindeki oranı ise %25,19 olarak tespit

edilmiştir. *Açıklayıcı/yorumlayıcı* işleve sahip görsel sayısı 12 olup *açıklayıcı/yorumlayıcı* işleve sahip görsellerin tüm görseller içindeki oranı ise %4,7'dir. *Organizasyonel* işleve sahip görsel sayısı 21 olup *organizasyonel* işleve sahip görsellerin tüm görseller içindeki oranı ise %8,2'dir. *Dönüştürücü* işleve sahip görseller ders materyalinde en az kullanılan görsel türüdür. Bu çerçevede materyal bünyesinde dönüştürücü işleve sahip görsel sayısı 7 olup *dönüştürücü* işleve sahip görsellerin tüm görseller içindeki oranı ise %2,75'dir.

Türkçeye Yolculuk B1 ve B2 düzeyi ders kitaplarında görsellerin sıklığı ve işlevlerinin kategorik dağılımı genel olarak değerlendirildiğinde materyaller bünyesinde *temsili* işleve sahip görsellerin baskın şekilde ön planda olduğu görülmektedir. Bu durumun ortaya çıkmasında içerik ve materyal tasarımcılarının hedef kitlenin metin ve görsel arasında bağlantı kurmaları, açık ve örtük mesajların daha kolay hedef kitleye ulaşması gibi önceliklerin etkili olduğu söylenebilir.

Hedef kitlenin çıktıları edinmesi ve bu çıktıları kullanması açısından içerikle doğrudan ilişkisi olmayan *dekoratif* görseller kullanım sıklığı açısından ikinci sırada olup içerik tasarımı ve sunumu açısından olumsuz bir durum oluşturmaktadır. Genellikle diyaloglar, şekiller üzerinden bir durumu, bağlam bilgisini, şemayı ya da kavramı kazandırmayı amaçlayan organizasyonel işleve sahip görseller ise kullanım sıklığı açısından üçüncü sırada yer almaktadır. Üst düzey düşünme becerilerini aktif hale getiren *açıklayıcı/yorumlayıcı* ve *dönüşümsel* işleve sahip görseller ise kullanım sıklığı açısından çok az kullanılmıştır.

Görsel sıklığı düzey ilerledikçe beklendiği gibi azalmakta olup B1 düzeyi ders kitabında B2 düzeyi ders kitabına göre daha fazla görsel yer almaktadır. B1 dil öğrenimi açısından orta düzey olarak tanımlanırken B2 düzeyi ileri düzeyde dil öğretimine daha yakın bir müfredata ve beceri kazanımlarına sahiptir. Dolayısıyla metinlerin boyutu ve içeriği ileri düzey dil öğretimine yatkın hale gelmektedir.

TARTIŞMA, SONUÇ VE ÖNERİLER

Kelime öğretimi, diyalog kullanımı, metin içeriğinin daha iyi anlaşılır kılma gibi görevlerin yüklendiği görseller literatürde işlevlerine göre kategorize edilmektedir. Bu çalışmada da yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde kullanılan ders kitaplarındaki görseller işlevleri açısından Levin'in (1981) sınıflandırmasına göre incelenmiş; görsellerin kullanım sıklıkları tespit edilmiştir. Türkçeye Yolculuk B1 ve B2 düzeyi ders kitaplarının incelendiği çalışmada seviye ilerledikçe görsel kullanımında sıklık azalmaktadır. Bu çerçevede B1 düzeyi ders kitabında daha fazla görsel yer alırken C1 düzeyine daha yakın olduğu bilinen B2 düzeyinde metinlerin ve içeriğin daha kapsamlı olması nedeni ile görsel kullanım sıklığı azalmıştır.

Ders materyalindeki görseller işlevleri açısından Levin'in (1981) 5'li kategorisine göre incelenmiştir. Metin içeriğinin bir kısmını veya tamamını yansıtan ve yaygın olarak kullanılan *temsili* görseller ders kitaplarında belirgin şekilde öne çıkmaktadır. B1 materyalinde tüm görsellerin %65,25'ini; B2 materyalinde tüm görsellerin %58,45'ini oluşturan *temsili* görseller aracılığı ile hedef kitlede metin ya da etkinlik içeriğinin daha kolay anlaşılmasının amaçlandığı söylenebilir. İçerikte sayfayı süsleyen, metin içeriğiyle çok az ilişkisi olan veya hiç ilişkisi olmayan *dekoratif* görseller 2 materyalde de *temsili* görsellerden sonra ikinci sırada yer almaktadır. B1 düzeyi ders materyalinde tüm görsellerin %17,14'ünü; B2 düzeyi ders materyalinde %25,9'unu oluşturan *dekoratif* görseller diğer görsel kategorilerine göre daha sık

kullanılmıştır.

Alanyazında yapılan araştırmalarda da (Romney, 2012; Mayer, 1993; Basal vd, 2016) *temsili* ve *dekoratif* görsellerin materyallerdeki görsel kategorileri içinde benzer şekilde sıralandığını belirtmiştir. Basal vd (2016); Evans vd. (1987) *dekoratif* ve *temsili* görsellerin daha sık kullanılmasının hedef kitleyi cezbetmek, konsantrasyonu artırmak, materyalin kullanımını artırmak amacıyla ilgili olabileceğini belirtmiştir. Ancak doğrudan içerikle ilgisi olmayan *dekoratif* görseller, öğrencilerin ders amaç ve kazanımlarından uzaklaşmasına, konsantrasyonlarının dağılmasında da sebep olacağı gözden kaçırılmamalıdır. Çünkü ilgi çekici ve içerikle ilgisi olmayan görsellerin kullanımı ile öğrenme arasında olumlu bir bağlantı tespit edilememiştir (Woodward, 1993: 132). Dolayısıyla Levin vd. (1987) ifade ettiği üzere öğretim sürecinde üst düzey verimlilik, hedef kitlenin bilişsel anlamda yüksek aktivite hedeflenmesi durumunda *dekoratif*, *temsili* görseller yerine *açıklayıcı/yorumlayıcı*, *dönüşümsel*, *organizasyonel* görseller tercih edilmelidir.

Türkçeye Yolculuk YDTÖ B1 ve B2 düzeyi ders materyallerinde seçilen görsellerin işlevlerine yönelik bulgular incelendiğinde yayıncılar ve materyal tasarımı ilkeleri açısından kopukluk olduğu söylenebilir. *Dekoratif* ve *temsili* görsellerin sık tercih edilmesi; bilişsel süreçleri, öğrenme ve hatırlama becerilerini geliştiren *dönüşümsel*, *organizasyonel* işleve sahip görsellerin çok az kullanılması da bu durumun göstergesi olarak öne çıkmaktadır.

Genel değerlendirmeler ekseninde materyallerde kullanılan görsellerin *açıklayıcı* ve *yorumlayıcı*, *dönüşümsel*, *organizasyonel* işleve sahip olması gerektiği; *temsili* ve *dekoratif* görsellerin diğer işlevlerdeki görsellerle dengeli şekilde dağılması gerektiği söylenebilir. Akademik amaç ve kazanımların sağlıklı şekilde hedef kitleye aktarılması, bilgilerin yapılandırılarak kalıcılığının artırılması için de özellikle *dönüşümsel* ve *organizasyonel* işleve sahip görsellerin kullanılması gerekmektedir. Hitap edilen kitlenin seviyesi arttıkça kullanılan görsellerin de niteliği ve görsel kalitesi de aynı düzlemde artırılmalıdır. Bu çerçevede temel düzeyde yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde kullanılan materyaldeki görsel niteliği seviye ilerledikçe artmalı; nicel manadaki azalma olsa da nitelikteki artış düzenli olmalıdır. Ayrıca yayıncılar ve materyal tasarlayan oluşumlar, içerik ve etkinlik tasarımcıları tarafından ilgili ihtiyaçlar ve eksiklikler çerçevesinde ders materyalleri yapılandırılabilir.

KAYNAKÇA

- Basal, A., Celen, K. M., Kaya, H., & Bogaz, S. N. (2016). An Investigation into Illustrations in English Course Books in a Turkish Context. *International Electronic Journal of Elementary Education*, 8(3), 525-536.
- Carney, R. N., & Levin, J. R. (2002). Pictorial illustrations still improve students' learning from text. *Educational Psychology Review*, 14(1), 5-26. <http://dx.doi.org/10.1023/A:1013176309260>
- Evans, M. A., Watson, C., & Willows, D. M. (1987). A naturalistic inquiry into illustrations in instructional textbooks. In H. A. Houghton & D. M. Willows (Eds.). *The psychology of illustration*. Vol.2: Instructional issues (pp. 86-115). New York: Springer. http://dx.doi.org/10.1007/978-1-4612-4706-7_3
- Hsieh, H. F., & Shannon, S. E. (2005). Three approaches to qualitative content analysis. *Qualitative Health Research*, 15(9), 1277-1288.

- İşcan, A., & Kanca, E. Yabancılar Türkçe Öğretimi Ders Kitaplarında Görsel-Metin Uyum. *Türkiye Bilimsel Araştırmalar Dergisi*, 6(1), 133-160.
- Krippendorff, K. (2004). Reliability in content analysis. *Human Communication Research*, 30(3), 411-433.
- Laitinen, M. (2014). *Thousands of words. A comparative study on the functions of pictorial illustrations in English language textbooks*. (Unpublished master's thesis). Retrieved from <https://jyx.jyu.fi/dspace/handle/123456789/43121>
- Levin, J. R., & Mayer, R. E. (1993). Understanding illustrations in text. In B. K. Britton, A. Woodward, & M. Binkley (Eds.). *Learning from Textbooks: Theory and Practice* (pp. 95–113). New Jersey: Lawrence Erlbaum Associates
- Levin, J. R., Anglin, G. J., & Carney R. N. (1987). On empirically validating functions of pictures in prose. In D. M. Willows & H. A. Houghton (Eds.) *The psychology of illustration*, volume 1: Basic research (pp. 51–85). New York: Springer-Verlag. http://dx.doi.org/10.1007/978-1-4612-4674-9_2
- Mayer, R. E. (1993). Illustrations that instruct. In R. Glaser (Ed.), *Advances in instructional psychology*, Volume 5 (pp. 253-284). Hillsdale, JH: Erlbaum.
- Molitor, S., Ballstaedt, S. P., & Mandl, H. (1989). Problems in Knowledge Acquisition from text and Pictures. In Mandl, H. & Levin, J. R. (eds). *Knowledge Acquisition from text and Pictures*, 3-35. North Holland: Amsterdam, New York, Tokyo. [http://dx.doi.org/10.1016/S0166-4115\(08\)62145-7](http://dx.doi.org/10.1016/S0166-4115(08)62145-7)
- Olshansky, B. (2008). *The Power of Pictures: Creating Pathways to Literacy through Art. grades K–6*. San Francisco: Jossey-Bass.
- Romney, C. (2012). Images in ELT textbooks: Are they just decoration? In A. Stewart & N. Sonda (Eds.), *JALT2011 Conference Proceedings*. Tokyo: JALT.
- Stemler, S. (2001). An overview of content analysis. *Practical Assessment, Research & Evaluation*, 7(17), 137-146.
- Tavşancıl, E., & Aslan, A. E. (2001). *Sözel, yazılı ve diğer materyaller için içerik analizi ve uygulama örnekleri*. Epsilon.
- Toprak, F. (2011). Yabancılar Türkçe öğretimi kitaplarındaki okuma parçaları ve diyaloglar üzerine bir değerlendirme. *Selçuk Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Dergisi*, 29, 11-24
- Woodward, A. (1993). Do illustrations serve an instructional purpose in U.S. textbooks?. In B. K. Britton, A. Woodward, & M. Binkley (Eds.). *Learning from textbooks: Theory and practice* (pp. 115–134). New Jersey: Lawrence Erlbaum Associates.